

Eens kwamen. . . .

Als zij maar gedaan heeft, wat zij kon; als zij maar gewerkt heeft, zoolang het dag werd, als ze maar zorgvol heeft bewaakt en bewaard al het goede, dat God haar te genieten gaf.

Dan zal ook eens voor haar komen de avondrust na de vermoënis van den dag, de koelte na de hitte, de vrede na den strijd.

Zal haar leven vrucht hebben gedragen? Zal haar *lijden* vrucht hebben gedragen?

„Naar huis toe”, roept een vroolijke meisjesstem en straks, over het meer, brengen de booten hun kostbaren vracht in behouden haven.

K.

DIENEN.

Ze waren 't er allen over eens, van de directrice af tot het nuffige proefzustersertje toe: 't was jammer voor Marie, die toch zoo ijverig was, maar een goeie verpleegster werd ze nooit. Ze kon 't werk niet overzien; was daarom nooit op tijd klaar, en door haar haasten vielen er allerlei kleine ongelukjes voor, waarvan 't herstellen ook weer tijd vroeg. 't Lag niet zoozeer aan haar lichaam; ze was wel niet één van de sterksten, doch er waren zwakkeren dan zij, die 't wel klaarden. 't Was eenvoudig, dat ze niet de capaciteiten bezat, noodig voor een verpleegster. In een andere betrekking, waarin de gang van 't werk zoowat van stukje tot beetje voor haar geregeld werd, en ze niet telkens door een ongeduldigen of hulpbehoevenden patiënt van haar bezigheden werd afgeroepen, zou ze veel beter op haar plaats zijn. Nu was ze 's avonds zelfs te moe om voor haar diploma te kunnen studeeren.

Ongeveer op die manier praatte de directrice eindelijk met haar. Marie, die zelf al lang gevoeld had, dat het niet ging, kon niet anders dan haar gelijk geven. Wat zij zelve 't ergste vond, noemde de directrice niet eens: dat ze, inplaats van zich aan de patiënten te kunnen geven, kribbig werd, wanneer deze eens extra hulp noodig hadden.

De vraag was maar: wat nu? Teruggaan in 't gezin van Oom en Tante, waar zij, die vroeg al wees werd, verder haar opvoeding had ontvangen, deed ze ongaarne. Niet alleen, omdat ze haar familie niet tot last wilde wezen, doch meest, omdat de manier, waarop vooral tante en de nichtjes 't leven bezagen, niet de hare was.

Toen las ze een advertentie, waarin voor een kleine, christelijke inrichting iemand voor 't huishouden gevraagd werd. Niet een juffrouw, die gediensstigen onder zich had, doch iemand, die zelf met een werkster alles zou moeten doen.

Marie voelde: dit zou ze kunnen. Werken, heel gewoon werken, als in een huishouding, en toch meteen weten, dat mee door haar hulp de inrichting aan haar doel beantwoordde.

Pas toen ze erheen geweest was, en de betrekking gekregen had, schreef ze erover aan oom en tante. Wat ze voorzien had, gebeurde. Tante was meer dan boos, dat ze hun dit had kunnen aandoen: te

Eens kwamen

DOOR

PSEGEIN

Eens kwamen uit verre landen
Wijzen tot U.
En in hun eerbiedige handen
Brachten ze U
Een keur van kost'lijke gaven.
En nu

Kom ook ik, als uit heel verre landen,
Biddend tot U.
Maar in mijn onheilige handen
Heb ik voor U
Niet één van hun koningsgaven.

Want het goud van mijn liefde,
Het glanst niet meer.
En mijn kostbare myrrhe,
Ze geurt niet meer.
En mijn wierook wil niet meer branden.

En ik weet mij zoo arm en zoo dwaas bij U,
Maar zend, o gezegende Heiland, nu
In mijn harte Uw liefdestralen:
Dan zal ik wijden U een keur
Van myrrhe, en de wierookgeur
Zal stijgen naar Uw tempelzalen.

gaan dienen! Want iets anders was het niet. En de nichtjes hoopten dat ze, wanneer ze eens overkwam, tenminste tegenover de kennissen zich hoofd van de huishouding zou noemen. Alleen Oom schreef: „Ik meende, dat verpleegsters ook wilden dienen, maar volgens Tante is dat heel wat anders. En ze zal wel gelijk hebben. Maar intusschen wensch ik je alles goeds.”

Onlangs troffen me in een tweetal bladen, waar ik zulks allerminst verwachtte, beschouwingen over het dienen, die niet veel van de zienswijze van Tante en de nichtjes verschilden. De eerste uiting was ongeveer deze: „en dan (wanneer 't meisje van school is genomen om moeder in de huishouding te helpen, terwijl de broers doorstudeerden) is broer A. straks meester in de rechten, en broer B. leeraar, en dan schamen ze zich voor haar zuster, die hulp in de huishouding is.” Ik wilde wel vragen: waarom schamen ze zich hierover? Omdat „men” een meisje, dat hulp in de huishouding is, inplaats van haar dagen op een kantoor kruik te slijten, nu eenmaal niet iemand van „stand” vindt? Maar „men” is toch niet de macht, waarnaar wij, Christenen, ons leven inrichten? Ik verwed er wat liefs onder dat beide broers, wanneer ze trouwen, 't op prijs stellen, wanneer hun vrouwen verstand van 't huishouden hebben. Dat ze 't zeer waardeeren, wanneer het min of meer plotseling vertrek van een gediensdige niet dadelijk 't heele huishouden tot een janboel maakt, omdat de vrouw des huizes ook nog van aanpakken weet. Maar wanneer hun zuster precies dezelfde werkzaamheden, die hun vrouwen thuis verrichten, bij een vreemde doet, is dat voor hen een oorzaak om op die zuster neer te zien? Waarom toch? Ben ik méér op 't oogenblik, dat ik dit of iets anders schrijf, dan wanneer ik de bedden schud, de kamer veeg, of voor 't eten zorg? Of zit het hem in de ondergeschiktheid? Maar is een telegrafiste, een postbeambte, een typiste geen ondergeschikte?

O, ik weet heel goed, ik raak nu aan heel dierbare begrippen, die 't niet passend vinden, wanneer een meisje uit die en die stand gaat „dienen”. Eigenlijk vindt op 't oogenblik zoowat ieder zich hiervoor te hoog, maar het wordt toch tijd, dat we eens over 't hoe en 't waarom van onze vooroordeelen gaan nadenken. En dat we van onze gering-schatting van alle huishoudelijke werkzaamheden (welke gering-schatting een reactie is op vroeger ten onzen opzichte geofende bekrompenheid) terugkomen. Dat we bij 't geen we worden willen niet allereerst vragen: „wat zegt die of die ervan?” maar: „zou God willen, dat ik me hiertoe bekwaamde; mezelf hierop toelagde? Gaf Hij er mij

de geschiktheid voor?” Er is niets op tegen, wanneer we in de wereld vooruit willen komen en van onze talenten 't grootst mogelijke profijt trachten te trekken. Maar er is veel op tegen, wanneer we op nuttig en dikwijls mooi werk laag neerzien, omdat het eenvoudig is, of omdat de menschen het leelijk gemaakt hebben. Want ook dit laatste is ten opzichte van het dienen, zoowel in den voor meisjes meer gangbaren als in den algemeenen zin, helaas al te waar. Zij, die gediend werden, hebben hierbij ook groote schuld. Doch niet tot hen allereerst richt zich „Meisjesleven” en daarom ga ik daarop niet breeder in.

Anders is het met de uitlating in het andere blad, waarop ik wilde wijzen.

Doch daar deze het dienen in algemeenen zin betreft, en hierover meer te zeggen valt dan de plaatsruimte in één nummer toelaat, spaar ik dit tot een volgende keer.

Misschien zijn er intusschen lezeressen, die over dit onderwerp iets op te merken hebben of iets gezegd willen hebben. Haar brieven zullen me welkom zijn.

J. M. W.—W.

VAN ROTTERDAM NAAR KAAPSTAD.

II.

Vrijdagavond. „Ships that pass in the Night.”

Vèr, heel ver weg, zien we de lichten van een ons passerende boot. Nader en nader komen ze; dan ineens een reeks flikkeringen, telkens en telkens weer afgebroken: „What ship? What ship?” Boven op de brug antwoorden ze; weer volgen er belangstellende lichtvragen uit de verte; nog eens en nog eens. Gedurende het „lichtgesprek” is de boot ons gepasseerd; langzaam verdwijnt ze nu in de verte; nog een paar laatste flikkeringen, het verflauwend schijnsel van de scheepslichten.

Dan zijn we weer alleen op 't wijde, oneindige watervlak; boven ons hoofd de sterren, beneden de woelige, bruisende zee.

Zaterdagmorgen, elf uur: Kaap Teneriffe in het zicht. De passagiers „bestormen” de brug; dat is een heerlijkheid op deze boot. Als er wat prettig te zien is, komen we allemaal op de brug. — Rechts, vooruit, hoog boven den horizon, wazig blauw afstekend tegen een grijze wolkenbank, verrijst kaap Teneriffe: een groote driehoek, de basis verborgen in de laaghangende wolken. We blijven allen op de

DIENEN (II).

In een christelijk dagblad stond een verslag van ik weet niet welke conferentie, waar ik weet niet welke dame gesproken had over de oplossing van de sociale kwestie. En het blad meende een beetje de draak te mogen steken met hetgeen ze daar gezegd had, omdat ze die oplossing dacht gevonden te hebben in het ééne woordje „dienen”. Dat was gewoonweg bespottelijk van eenvoudigheid. En een referaat moet toch voor alle dingen geleerd wezen, en diep op de kwestie ingaan!

'k Heb, toen ik dit oordeel las, even vol verwondering de krant laten rusten. En 'k heb mezelf afgevraagd, of dan nu niet meer, als tweeduizend jaren geleden, of neen, als van 't begin af der schepping, het eigenlijke van onzen godsdienst in dienen bestaat. Was Adams allereerste en allerhoogste taak niet: een dienaar te zijn van den Schepper? Alleen zolang hij dit wilde wezen, kon hij heer blijven over de schepping. En toen hij een anderen verkoos te dienen, zeide de schepping ook hem den dienst op. Toen was het conflict in de wereld gekomen. Toen kwam op de vraag naar de macht; de wil tot macht; het hoogmoedig besef van macht. „Voorwaar, ik sloeg wel een man dood om mijn wonde, en een jongeling om mijn buile; want Kain zal zevenmaal gewroken worden, maar Lamech zeventig maal zeven maal.”

Is dit niet het beginsel, dat ook in onzen tijd alle verhoudingen misvormt en maakt tot het tegenbeeld van wat zij zijn moesten? Komt uit dit beginsel niet op de sociale oorlog, even zoo goed als het militaire optreden van volk tegen volk? Werkt dit beginsel niet loswerkend, inplaats van samenbindend; ophitsend, inplaats van verzoenend? Als we de oorzaak nagaan van alle onaangenaamheden, kleine en groote, in onze omgeving, vinden we die dan niet bijna altijd in het niet willen dienen?

Thuis is de toon niet, zooals 't behoort. De kinderen zijn ongehoorzaam; de broers kunnen niets van de zussen velen, de zussen niets van de broers; de groteren niet van de kleinen, en dezen willen op hun beurt zich niet door de groteren laten zeggen. Waarom dit alles? Omdat ieder zichzelf de meeste acht en te groot om te dienen.

Zoo is 't ook dikwijls, wanneer men verkeerend moet onder vreemden, als ondergeschikte. Ik herhaal hier, wat ik in mijn eerste artikeltje over dit onderwerp reeds zei: de schuld ligt ook dikwijls bij hen, die leiding moeten geven. Doch de oorzaak van de verwildering, die in sommige kringen tot strijd, tot klassestrijd werd, is dezelfde: men wilde niet elkander en 't algemeen dienen, doch men zocht zichzelf en eigen voordeel. Hieruit kwam voort de onderdrukking, de slechte behandeling, waarvan de ondergeschikten dikwijls de dupe werden; hieruit komt ook tegenwoordig voort de weinige lust tot den arbeid, het gemors met den tijd van den werkgever; de weinige zorg voor het toevertrouwde gereedschap, de haat en afgunst jegens wie meer zijn of meer bezitten.

Er was slechts Eén, die dit proces van verworping stuiten kon. En slechts één middel, waarvan Hij zich kon bedienen. „Die, in de gestaltenis Gods zijnde, geenen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn, maar heeft zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens *dienstknechts* aangenomen hebbende, en is den menschen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mensch, heeft Hij zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja den dood des kruises.”

Een gemakkelijk middel? Maar Gethsémáné en Golgotha dan? En heel Zijn leven? En denkt ge, dat het voor ons, zondige menschen, gemakkelijker zijn zou? Nee, moeilijker, oneindig veel moeilijker, omdat we wat we weten goed te zijn nog niet eens kunnen, of willen volbrengen.

We weten het allen, van die keeren, dat de discipelen twistten, wie de meeste van hen was. En van het kindeke, dat Jezus in hun midden stelde. En van het water, waarmee Hij, Die toch wel allereerst verdiende gediend te worden, hun voeten wuschte, aldus slavenwerk verrichtend. Maar we laten die dingen zoo weinig op ons dagelijksch leven inwerken. We voelen ons niet als een kind, afhankelijk in alles, en we zijn o zoo bang iets te doen, waardoor we ons prestige zouden kunnen verliezen.

Maar als we het wilden! Als eens alle menschen, och neen, als eerst maar eens allen, die toch werkelijk wel christenen zijn, het van harte wilden! Als ze eens, met de bede in het hart om Hem na te mogen volgen, wilden luisteren naar Hem, Die zei: „Ik ben in Uw midden geweest als één, die dient.” Hoe anders zou de wereld er uit zien!

Neen, ik weet niet, wie die dame was, en ik weet ook niet of ik alles, wat ze gezegd heeft, zou durven onderschrijven. Maar wanneer werkelijk de korte

inhoud van haar rede was, dat de sociale kwestie, ja, dat eigenlijk alle kwesties opgelost zouden zijn, wanneer we allen er toe komen konden elkaar van ganscher harte te dienen, dan zeg ik daar ja en amen op.

Maar ook wanneer we dit doen, en wanneer we deze idee waarlijk in toepassing willen brengen, komen we in 't praktische leven nog telkens voor moeilijkheden te staan. Over enkele van die hoop ik 't een volgende maal te hebben. En wel over dezulken, die zich in ons meisjesleven voordoen. Wellicht ontvang ik voor dien tijd nog wel brieven, die me hiertoe meerder stof leveren.

J. M. W.—W.

VAN ROTTERDAM NAAR KAAPSTAD.

III.

Maandag, 10 Nov. 1919.

De lucht is vol „geheimen”; overal staan fluisterende menschen; op 't achterdek wordt druk gewerkt aan allerlei dingen, die we niet mogen zien. De toegang is verboden.

En in de salon zitten de „oudgasten”, met droefheid op hun aangezicht, de doopelingen aan te staren. Ze informeerden of we ons testament al gemaakt hebben en of ze onze laatste groeten aan familie en bekenden zullen overbrengen. —

Er is n.l. aangekondigd, dat morgenvoormiddag tegen tien, Neptunus en Eega, vergezeld door den barbier van H. S. H. het schip zullen bezoeken, ten einde de „bazen in te lijven.” Volgens de loopende geruchten zullen er niet meer en niet minder dan 50 % „dooien” vallen. —

Een der oude heeren kan niet eten van droefheid, als hij denkt aan alles wat morgen zal gebeuren; als hij zich voorstelt hoe de arme slachtoffers zullen kermen, wanneer ze door de handlangers van Neptunus uit hun hutten gesleurd zullen worden, enz., enz.

De heeren doopelingen bedenken, welke kleeren het best tegen 't zeewater kunnen.

Woensdag, 12 Nov. 1919.

De gewichtige dag is voorbij. — Toen we 's morgens opstonden, was het voordek met vlaggen versierd. In een groot zeil was een badkuip geïmproviseerd; het Neptunusvat hing gereed.

Voor 't publiek stonden krukjes, voor den Zeegod en zijn doorluchtige gemalin stoelen en een tafeltje, met alle benodigdheden voor de doop, klaargezet.

Voor de dames een nieuw stuk scheerzeep, een nieuwe scheerkwast en een dot wit, uitgeplozen touw, alles even keurig. Dat is ook te verwachten van een koninklijke barbier, nietwaar?

Voor de heeren een schuier, een pot met meelbeslag voor zeep en droog meel om te poederen. Voor de bemanning is dit nog aangevuld met vet en teer.

We staan nog allen op 't bovendeck de voorbereidselen te bewonderen, als er drie stooten op de stoomfluit worden gegeven: het sein dat hunne koninklijke hoogheden in aantocht zijn. Wij hollen naar beneden en nemen plaats. 't Scheepsvolk is er reeds. — 't Is zoo iets als Sinterklaas, want je weet toch maar niet zeker, wat een koninklijke barbier zich in zijn hoofd halen zal. — Weer een stoot op de fluit: Neptunus is aan boord.

We hooren hem langs 't gangboord naderen, begeleid door onzichtbare zeegeesten, die op schelpen toeteren. Dan verschijnt hij in de dracht der moderne zeegoden, oliejekker en zuidwester; een lange baard van uitgeplozen wit touw, de drietand, het teeken zijner waardigheid in de vorstelijke handen. Naast hem zijn eega, „oftewel 't wettig zeewijf”; gekleed in een witte blouse en rok van een der dames; een groene sjaal sierlijk om 't lieve kopje gewonden, koortsachtige blosjes (die eenige verwantschap met roode inkt vertoonen) op de kaken; afgezakte kousen, (want mevrouw Neptunus draagt in 't dagelijksche leven sokken als 't koud is en „niets” als 't warm is); hooge bruine rijsschoenen. De barbier is eveneens zeer eerwaardig; een lange bruine „touwbaard” reikt tot zijn middel; hij draagt een reusachtig scheermes, ± 2 voet lang.

Neptunus daalt statig de trap af; zijn bevallig vrouwtje heeft een beetje last van haar sierlijke japon en wapperende zeegroene sluier, maar komt toch heelhuids beneden aan, evenals de barbier. Dan verwelkomt de kapitein onze geachte Zeegod en gevolg, en deze spreekt ons op zijn beurt toe, in een eenigszins Amsterdamsch klinkend dialect. De volgende zin is in mijn geheugen blijven hangen: „Enne, kapitein, omdat ik gehoord heb, as dat er nog lui aan boord zijne, die niet gedoopt binne, bin ik nou es gekomme, om ze in te lijve; knecht, doet uw plicht!”

De doopelingen worden tevens vermaand zich goedschiks aan de behandeling te onderwerpen, daar geen tegenspartelen kan baten. Dan neemt de plechtigheid een aanvang.

Mevrouw Neptunus leest de namen der slachtoffers voor. Eerst komt Elizabeth, de baby. De kapitein neemt haar op zijn arm en houdt haar ten doop. Heel voorzichtig wordt ze besprenkeld met